

Voorjaar 2024

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 268

BELEEF DE NATUUR!

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

Tijdelijk redactieadres

IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Website en Facebook

* Jan Willem Visschers

tel. 053 476 55 35 - email: jwvisschers@gmail.com

* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem

tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat

Contributie per jaar leden € 25,00; huisgenoten € 6,00

Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.

IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp

Wooldrikshoekweg 104

7535 DD Enschede

053-4780392

email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris

* Nico van Diepen

Bouwhuishorst 23

7531 EZ Enschede

06-47270894

email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

2e secretaris

* Vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer

Van Riebeekstraat 95

7535 ZJ Enschede

06-14840108

email: dendirik@home.nl

Bestuurslid

* Frank Herik

Bosuilstraat 30

7523 BK Enschede

telefoon: 06-19580207

email: f.herik@gmail.com

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 van de voorzitter
- 4 agenda ALV Enschede
- 5-9 jaarverslag 2023
- 9 van de penningmeester
- 10 zin in voorjaar; verslag nieuwjaarswandeling
- 11 excursie natuur in stedelijk gebied
- 12-13 verslag treurbeuk op landgoed Amelink
- 13 nationale vogeltelling
- 14 project Nectarindex; agenda; publiekswandelingen
- 15 puzzel

Foto: voorpagina: IVN Beeldbank

Van de voorzitter

Weer wordt er een stukje van mij verwacht voor het voorjaarsnummer van de Gidsengids met daarin de uitnodiging voor de jaarvergadering. Ik doe het natuurlijk graag en het is een hele eer om al die stukjes te mogen schrijven, maar toch moet me van het hart dat ik er heel blij mee zou zijn als dit het laatste stukje van de voorzitter zou zijn dat ik schrijf. Ik ben al zo lang jullie voorzitter, dat de leden die zich kunnen herinneren wie het voor mij was vast op de vingers van één hand te tellen zijn. Dat is niet goed voor een IVN afdeling.

Ook het afgelopen jaar is het ons niet gelukt het afdelingsbestuur uit te breiden met nieuwe leden. Als we ze al vinden gaan nieuwe bestuursleden vrij snel weer weg. We moeten concluderen dat het bestuur er al zo lang zit dat er ingesleten patronen zijn die het nieuwe bestuurders moeilijk maken er tussen te komen. Een echte vernieuwing met een paar nieuwe bestuursleden tegelijk lijkt de enige oplossing, waarbij de taken direct opnieuw verdeeld worden en zo veel mogelijk van de zittende bestuurders het veld ruimen om nieuwe bestuursleden een kans te geven het op hun eigen manier te doen.

Wat leden aantallen en activiteiten betreft gaat het best goed met IVN Enschede, lees het jaarverslag er maar op na! Maar om dat zo te houden is in het bestuur een frisse wind nodig.

Kom allemaal naar de jaarvergadering op 11 april om 19:30 uur en help mee te denken hoe we dit oplossen. Bel, mail app, meld je desnoods op de jaarvergadering als je een bestuurstaak kunt vervullen, of een taak op je kunt nemen die het werk van het bestuur kan verlichten.

Vele handen maken licht werk en er zijn ook taken die door het bestuur uitgevoerd worden, die best op een andere manier kunnen.

Na deze noodkreet (want dat is het wel een beetje) over tot de orde van de dag. Het voorjaar bij voorbeeld, dat zo warm is dat allerlei planten een maand eerder bloeien dan 50 jaar geleden. Valt over al die vrolijkheid van blaadjes, bloemetjes, hommeltjes, vlinders en vogeltjes een schaduw door zorgen over het veranderende klimaat of kun je hier nog volop blij mee zijn?

En wat er allemaal in deze prachtige Gidsengids te lezen is na de agenda voor de ALV en het jaarverslag van 2023. Nico doet een voorspelling over een vogel. (Heeft dat ook met klimaat te maken en moeten we dan blij zijn als die voorspelling uitkomt?) Er zijn verslagen van activiteiten, zoals de nieuwjaarswandeling en excursie Natuur in stedelijk gebied, een mooi verhaal over treurbeuken door een IVN-er uit Brabant en een hartenkreet van Stephanie over hondenhaar: dat hoort echt in de prullenbak en niet in de natuur! Ook de puzzel van Nico zullen we vast weer met veel plezier (proberen) op(te)lossen!

Hanneke van Dorp

In memoriam Paula van Baalen

Op 27 december overleed geheel onverwacht één van onze oudste leden, Paula van Baalen. Zoals het lot is van mensen die heel oud worden en langzaam steeds minder kunnen ondernemen zullen alleen de oudere leden van de afdeling zich haar nog herinneren. Ze was voor onze IVN afdeling lange tijd actief als vertegenwoordiger in de Enschedese Natuur en Milieuraad. Vooral bomen hadden haar warme belangstelling.

Zelf kende ik haar eigenlijk meer van de tuinclub, waarvan we gezamenlijk lid waren. Paula had een leuke, lekker wilde tuin, waar ze veel plezier aan beleefde. Op 22 december was ze 90 geworden en ze had nog een feest gepland om dat te vieren, maar dat heeft ze niet meer mogen beleven.

Voor iedereen die haar gekend heeft is het fijn te weten dat ze plotseling, zonder pijn overleden is in haar eigen huisje.

In memoriam Heddy Zorn

Heddy en haar man Henk waren al actief bij IVN en andere groene organisaties voor ik in Enschede kwam wonen. Jarenlang vormde Heddy samen met Ria Blaauwbroek de redactie van de Gidsengids. Ze was ook een goed fotograaf en ontwikkelde zelf foto's. Ze ontwikkelde ze zelfs zelf en was ook handig met de digitale technieken toen die beschikbaar kwamen. Rond haar tachtigste stopte ze met het redactiewerk en zagen we haar geleidelijk minder bij IVN. De laatste jaren woonde ze niet meer in het huis met haar geliefde tuin, maar in een mooi appartement met een balkon vol planten.

Op 23 december vierde ze haar honderdste verjaardag. Namens IVN konden we haar bloemetje sturen, een bezoeken zou in die periode helaas te druk voor haar geweest zijn. Het bereiken van de mijlpaal van de 100 jaar heeft haar waarschijnlijk nog plezier gedaan, maar eigenlijk viel het laatste jaar haar lichamelijk zwaar. Ze ging snel achteruit en op 8 februari is ze overleden, zoals ze dat wenste. Bij Heddy's mooie uitvaart ontbrak haar oudste zoon. Later bleek dat hij ziek was en de volgende dag is hij overleden. Een voor de familie ongetwijfeld moeilijke en verdrietige samenloop van omstandigheden.

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van IVN Enschede

11 april 2024, Nivongebouw Dotterbloemstraat 120, aanvang 19:30 uur.

Voor, tijdens en na de vergadering is de werkgroep Kraam aanwezig met educatieve materialen, waaronder veel mooie boeken. Er is geen pinautomaat, dus graag contant betalen.

- Opening.
- Mededelingen, vaststellen agenda.
- Verslag Algemene Ledenvergadering van 6 april 2023 (te vinden in Gidsengids 265, zomer 2022, pagina 4, <https://www.ivn.nl/afdeling/enschede/eerdere-gidsengidsen>).
- Jaarverslag 2023, exclusief financiën (te vinden in Gidsengids 268, voorjaar 2023).
- Financieel jaarverslag 2023 (wordt de leden toegestuurd per mail).
 - Verslag kascontrolecommissie.
 - Nieuwe leden kascontrolecommissie.
 - Lidy Schans en Martin Hoek vormen voor 2024 de commissie. Gezocht: een lid en een reservelid.
- Begroting 2023 (wordt de leden toegestuurd per mail).
- Samenstelling bestuur.
 - Aftredend in 2024: Dirk Nijenboer. Herkiesbaar.
 - Aftredend in 2025: Nico van Diepen
 - Aftredend in 2026: Hanneke van Dorp.
 - Het bestuur stelt voor Dirk Nijenboer te herkiezen.
 - Tegenkandidaten kunnen tot 48 uur voor de vergadering schriftelijk worden ingediend bij de secretaris.
 - Er is dringend behoefte aan nieuwe bestuursleden. Kandidaten kunnen zich melden bij de secretaris.
- IVN streeft ernaar dat iedereen zich bij activiteiten plezierig en veilig voelt.
- Aandachtspunten: 1. VOG (verklaring omtrent gedrag) 2. Vertrouwenspersoon
- Wat verder ter tafel komt
- Rondvraag en sluiting

Na afloop van de vergadering is er een recreatieve natuuractiviteit.

Jaarverslag 2023 IVN afdeling Enschede

Dit verslag bevat een beschrijving van de activiteiten van het afgelopen jaar. Het verslag begint met een beschrijving van algemene zaken. Daarna volgen de interne activiteiten. Vervolgens komen de werkzaamheden van de werkgroepen aan de orde. Het financiële verslag zal per mail worden verzonden naar de leden en donateurs.

Algemene zaken

IVN afdeling Enschede heeft op 31 december 2023 honderdthoofden, vijftien huisgenoot-leden en zes donateurs. Op 23 december bereikte onze donateur en ons oud-lid Heddie Zorn de gezegende leeftijd van 100 jaar. Op 27 december is Paula van Baalen overleden op negentigjarige leeftijd. Wij gedenken haar met respect.

Het bestuur bestond in 2023 uit vier leden. Hanneke van Dorp (voorzitter), Nico van Diepen (secretaris, 2e penningmeester), Dirk Nijenboer (penningmeester) en Frank Herik vormden het bestuur. Frank heeft te kennen gegeven te stoppen met zijn bestuurswerk. Duidelijk is dat het bestuur aanvulling behoeft.

Het bestuur heeft vergaderd op 30 januari, 13 maart, 24 april, 12 juni, en 16 oktober.

Ook zijn de vergaderingen van het Besturenoverleg IVN Overijssel bezocht.

Daarnaast heeft de voorzitter (of haar vervanger) deelgenomen aan de vergaderingen van de vereniging Wageler Samen, het samenwerkingsverband van partijen die actief zijn in het Ledeboerpark en omstreken. IVN Enschede is lid van deze vereniging.

IVN Enschede maakt gebruik van het ledenadministratiesysteem Procurios van landelijk IVN. Nico van Diepen is de beheerder, met Jan Willem Visschers als back-up.

De ALV 2023 vond plaats op 6 april en werd bezocht door twintig leden.

De tweede uitvoering van de landschapsgidsenopleiding Enschede Haaksbergen is afgerond met dertien gediplomeerden. Er is in september een nieuwe opleiding van start gegaan, Natuurgidsenopleiding fase 2. 11 cursisten hopen in 2024 het NGO-diploma te halen.

De slootjesdag vond dit jaar weer op locatie plaats. Op 10 juni kon IVN in het Zweringpark zo'n 75 enthousiaste kinderen verwelkomen. Tevens vond op 13 juli een reprise van de slootjesdag plaats voor twee groepen van basisschool Het Zeggelt.

Op 9 juli werkten enkele IVN-ers mee aan de open dag van de Herenboeren op de Usseleres.

Vrijwilligers van IVN zijn op 22 april actief geweest bij de opening van de Bijenroute in het gebied in en rondom het Ledeboerpark.

De stiltewandeling Stil en Donker tijdens de Nacht van de Nacht was weer een succesvolle coproductie van IVN Enschede en Landschap Overijssel.

Bij het planten van de vruchtbomen en struiken het voedselbos bij De Viermarken op 3 december hebben enige IVN-ers geholpen.

Interne activiteiten

De nieuwjaarswandeling kon weer georganiseerd worden, na jaren van coronaperikelen. De wandeling startte op het Dorpsplein in Lonneker en eindigde in het ontmoetingszaaltje bij de Kapel uit Liefde in Lonneker. Daar werd onder het genot van een kopje koffie of thee bijgepraat, en werd gesmuld van de taarten, die enkele leden hadden gebakken. Al met al een geslaagde start van het verenigingsjaar.

Op 19 februari draaide in theater Concordia een voorvertoning van de film Onder het maaiveld, speciaal voor leden van IVN.

Het IVN ledenuitje vond plaats op 23 augustus. Frans Briër, Chris Eijckholt en Ineke Muijser hadden een mooi programma samengesteld (Mallumse molen, wandeling, tochtje met een berkelzomp, rondleiding in Kruidenhof), waarvan de 26 deelnemers volop genoten hebben. De thuisblijvers hadden ongelijk.

Op 2 september hebben 9 leden in het Aamsveen geploeterd om de Zeggeltsdel, de enige kluundel die voor wandelaars te bekijken is, zo veel mogelijk van onkruid te ontdoen. Dit behoeft (half)jaarlijkse herhaling.

De enige 'interne' wandelingen waren dit jaar de voorbereidingswandelingen voor de publiekswandelingen.

Werkgroep publiekswandelingen

Betty Meijerink en Lidy Vrijheid

Het jaar 2023 is alweer voorbij! We zitten al volop in de voorbereidingen van 2024.

2023 was een warm en goed jaar voor de publiekswandelingen.

Om een reden die we niet weten, was de deelname aan de reeënexcursie minder bezocht dan vorig jaar. Misschien omdat de datum een week later was dan gepland vanwege het slechte weer?

De Aamsveen Reeënwandeling voor basisschoolleerlingen was (na 3 jaar) weer een feest.

En zoals vaak in dit jaarverslag verwijs ik naar de gidsengids (herfst 2023).

Een wandeling die niet onder publiekswandeling viel, maar wel zeer de moeite waard was, was de Nieuwjaarswandeling IVN Enschede op 7 januari 2023 rond Lonneker, zie gidsengids voorjaar 2023.

Lidy Vrijheid gaf op 25 maart een workshop GPX wandelen. Heel leerzaam, maar je moet het wel oefenen. We maakten een wandeling rond de Wakel. Tijdens de theorieles binnen werden we afgeleid en verrast door goudvinken paartjes op het pad buiten.

Overzicht van alle uitgevoerde activiteiten

17 februari	Stinzenplanten	Greetje, Hanneke	24 deelnemers zie gidsengids zomer 2023
30 maart	Boerenwegen	Joke Vooigt en Françoise	22 deelnemers zie gidsengids Herfst 2023
4 april	wandeling voor blinden	Mari, Frans Brier en Maria (Haaksbergen)	11 deelnemers zie gidsengids zomer 2023
10 april	Vliegveld Vroege Vogel	Nico en Martin Hoek	21 deelnemers
12 mei	Wooldrikspark	Bart Mos Frans Brier	17 deelnemers
9 augustus	reeënexcursie Buurserzand	Chris, Françoise, Riki en Henk Brinks	10 deelnemers
30 augustus	eetbare natuur Twekkelo	Joke, Karin en Inge	21 deelnemers
15 oktober	paddenstoelen kinderactiviteit Stroink kraam	Greetje, Martin, Joke en	aantal X vrije toeloop zie Gidsengids winter 203
31 oktober	paddenstoelen volwassenen Smalenbroek	Greetje, Lidy S, Lidy V	30 deelnemers zie gidsengids winter 2023
12 december	doorstapwandeling 9 km Oude Marke Twekkelo	Greetje, Lidy V koffie bij plukreef	13 deelnemers

Werkgroep schoolwandelingen basisscholen

Coördinatoren: Chris Eijkholt en Marian Lansink-Boensma
In nauwe samenwerking met de afdeling Duurzaamheids-educatie van de gemeente Enschede is mede door IVN een bijdrage geleverd aan natuuronderwijs voor leerlingen van basisscholen.

In april zouden we gaan wandelen op landgoed Groot-Brunink; helaas bleek in tegenstelling tot voorgaande jaren hiervoor geen belangstelling te bestaan. Weliswaar heeft een na-bel actie in eerste instantie enkele onderwijzers bewogen alsnog mee te willen doen, echter bleek het leerlingentransport naar de Bruninkslaan een bottleneck te zijn.

Op 22 april hebben enkele enthousiaste schoolwandelgidsen hand- en spandiensten verleend bij de opening van de Bijenroute Het Wageler en de tentoonstelling Wilde Bijen voor kinderen tot circa 9 jaar. Voor de kinderen waren er kleur- en zoekkaarten van bijen en konden zelf een heus bijenhotel en/of een zaadbommetje maken. Een succesvolle activiteit.

Op verzoek van Het Roessingh is er op 15 mei een kleine groep kinderen met begeleiders bij het Lammerinkswönnerr begeleid; een dankbare activiteit.

Naar aanleiding van de landelijke IVN Sloopjesdagen was er een speciaal verzoek van een basisschool om bij de Zweringbeek op 13 juli met twee groepen op zoek te gaan naar waterdiertjes; altijd succes met enthousiaste kinderen.

Voor het eerst sinds 2020 was in september de mogelijkheid het Aamsveen met schoolkinderen in te gaan. De veranderingen in het veen zijn groot als gevolg van de grootschalige bomkap; desalniettemin is de kluunplaats, uitkijktoren, het veenmos en zonnedaauw voor veel kinderen een bijzondere ontdekking.

In de weken voor de herfstvakantie in oktober zijn in het Ledeboerpark voor de najaarsactiviteit ruim 250 leerlingen door IVN schoolwandelgidsen begeleid; elk jaar weer een succes.

Ondanks de valse start in het voorjaar kunnen we toch met tevredenheid terugkijken op onze schoolwandel activiteiten in 2023. Met speciale dank aan Tineke Eitink die als plaatsvervanger van Barbera Quist deze IVN schoolwandel activiteiten heeft gecoördineerd. Tineke bedankt!

Infokraam

Jan Willem Visschers

We konden dit jaar op een aantal momenten als 'kraamteam' present zijn om IVN te promoten en ook om mensen de gelegenheid te geven wat materialen, die natuur-gereleerd zijn, te bekijken en eventueel te kopen. Een lijstje van die momenten ziet u hieronder:

febr. 2023 Cursusavonden LGO-cursus
06-04-2023 Algemene Ledenvergadering
13-05-2023 Molendag Wissinks Møl
10-06-2023 Sloopjesdag '23
10-09-2023 Oogstdag Erve Leppink (Groen Verbindt)
17-09-2023 Dag van Hof Espelo

15-10-2023 Paddenstoelenevenement Smalenbroek
Onze presentie werd gewaardeerd. Mensen konden wat spullen bekijken, soms wat aanschaffen, maar vooral ook even een praatje maken. Dit alles dankzij de inzet en het enthousiasme van het 'Kraamteam'.

We willen ook nog zeker even noemen dat we nog steeds putten uit de nalatenschap van Madeleine Gimpel. Veel mensen maken van de gelegenheid gebruik om uit die nalatenschap fraaie boeken, gidsen, naslagwerken voor een aardig prijsje aan te schaffen.

We hopen dat we het komend jaar op meerdere momenten met de infokraam onze IVN en daarmee de natuurbeleving, van dienst kunnen zijn.

Wilt u de huidige voorraad van de infokraam eens inzien, kijk dan op onze website: www.ivn.nl/afdeling/enschede/ivn-infokraam

GRIJS, GROEN en GELUKKIG

Jan Willem Visschers.

Bovenstaande slogan die vanuit IVN gebruikt wordt heeft een verbinding gekregen met Groen Verbindt, een 'beweging' die zich onder andere manifesteert op en rondom Erve Leppink ten oosten van de wijk Helmerhoek in Enschede. Erve Leppink is een landelijk gelegen, kleinschalige locatie van de Posten, speciaal voor ouderen met dementie.

Vrijwilligers van onze IVN vereniging werken hier mee aan de rolstoelwandelingen.

Op verschillende dagen, volgens een rooster, gaat de groep vrijwilligers met de bewoners van De Posten/Erve Leppink wandelen, als de weersomstandigheden dat toelaten.

Zo konden we dit jaar zo rond de 25 keer met de bewoners een uurtje wandelen!

Een mooi initiatief dat door de bewoners/begeleiders op prijs wordt gesteld.

Natuurlijk zullen we tijdens de wandeling om ons heen te kijken om te genieten van en te attenderen op de natuur om ons heen!

Karin Ferwerda, vrijwillig medewerkster van Groen Verbindt, coördineert en organiseert deze activiteit. Jammer genoeg verliet zij ons aan het einde van 2023 vanwege een verhuizing. Na de wandeling van 6 december bedankten we Karin voor haar grote inzet voor o.a. deze rolstoelwandelingen!

We hopen dit mooie vrijwilligerswerk blijvend te kunnen uitvoeren!

Voortgezet onderwijs

Onze afdeling kent twee activiteiten voor leerlingen van het voortgezet onderwijs: excursies en het poelenproject.

Excursies:

Lidy Vrijheid

Stedelijk Zwering deed dit jaar 3 aanvragen:

- 18 januari: Ledeboerpark, ongeveer 60 leerlingen, klas 2, 3 gidsen
- 27 maart: Ledeboerpark + bijenles, ongeveer 60 leerlingen, klas 1, 3 gidsen
- 25 september: Veldwerk Aamsveen, ongeveer 60 leerlingen, klas 3, 10 gidsen

Stedelijk Zuid had dit jaar geen ruimte in het rooster om Veldwerk Aamsveen uit te voeren.

Poelenproject

Hanneke van Dorp

Op 5 en 6 juni 2023 hebben in totaal ca 80 leerlingen van de 4 Havo en 4 VWO van het Bonhoeffercollege uit Enschede in de Esmarke poelen onderzocht. De leerlingen bezochten in groepjes van 3 leerlingen steeds 2 poelen onder begeleiding van leden van Natuurwerkgroep EnHOe en IVN. Ze beoordeelden in het veld de kwaliteit van de poelen door middel van een ecologische index, gebaseerd op hoeveel en welke groepen waterdiertjes er gevangen werden en ze bepaalden met een vragenlijst hoe geschikt de poelen ecologisch en landschappelijk waren voor boomkijkers. Ook namen ze watermonsters die op school chemisch beoordeeld werden om de waterkwaliteit te bepalen.

Werkgroep Website/Facebook

Website IVN-Enschede

Jan Willem Visschers.

website van onze vereniging is te vinden op www.ivn.nl/afdeling/enschede en wordt beheerd door Frank Herik en ondergetekende.

We proberen via de website allerlei zaken die voor onze leden en andere belangstellenden van belang zijn te communiceren. Denk hierbij aan aankondigingen van excursies, nieuwe gidsengids, landelijke acties, overzicht van de verenigingsstructuur, contactmogelijkheden met het bestuur of met de vertegenwoordigers van de verschillende werkgroepen enz.

De meeste lokale IVN-websites zijn gemaakt in hetzelfde format als die van de landelijke IVN. Zo ook de website van IVN-Enschede. Dat format heeft sinds begin 2023 een fikse metamorfose ondergaan. Het landelijk bestuur van IVN besloot met het nieuwe format WordPress te starten. Het vergde voor de lokale webbeheerders de nodige inspanningen om alle nieuwe mogelijkheden te leren kennen en te gebruiken.

Met behulp van de landelijke IVN Website-Helpdesk en een uitgebreide handleiding is dat aardig gelukt.

Vindt u dat ook? Vindt u de weg op onze website? Uw opmerkingen helpen ons verbeteringen aan te brengen! Ik meldde vorig jaar al dat Erika van Oldeneel met haar werk als mede-webbeheerder is gestopt. Gelukkig vonden we Frank Herik bereid om, indien nodig, bij te springen. Hartelijk dank Frank!

Mooi dat Erika, zoals eerder al gemeld, in 2023 wel beheerder van onze IVN-Enschede Facebookpagina bleef. Zie haar verslag hieronder.

We hopen dat onze website in een behoefte voorziet. Graag horen we, zoals eerder al gezegd, ook alle op- of aanmerkingen die ons helpen om u met dit medium nog beter van dienst te kunnen zijn.

Facebook

Erika van Oldeneel

De Facebookpagina vermeldt vooral de excursies die gepland staan. Daarbij is dan de mogelijkheid om door te klikken naar de IVN-Enschede website, waar alle informatie uitgebreid op staat. De laatste maanden wordt de Facebookpagina beduidend minder bezocht. Ik denk dat het mede komt omdat Facebook veel meer advertenties plaatst en minder mensen Facebook gebruiken om die reden. Punt van aandacht dus: gaan we door met de Facebookpagina? Heeft het nog voldoende toegevoegde waarde of is er een betere manier om excursies onder de aandacht te brengen?

Werkgroep wandelingen voor mensen met een visuele beperking.

Mari Berens, Frans Briër, Maria Wielens, (IVN Haaksbergen)

In het afgelopen jaar heeft de vernieuwde werkgroep voor wandelingen voor mensen met een visuele beperking op 4 april een wandeling in het Buurserzand gehouden. Hiermee heeft het initiatief van Hans Pelgrim uit 2019 een vervolg gekregen. De wandeling werd in samenwerking met de afdeling van het IVN Haaksbergen georganiseerd. Naast een viertal vergaderingen is ter voorbereiding ook een bezoek gebracht aan het blindeninstituut in Zeist en zijn een tweetal voorwandelingen gehouden, waaronder ook een wandeling met iemand uit de doelgroep om ons van feedback te voorzien. Het doel van de wandeling is om mensen met een visuele beperking de natuur te laten beleven door middel van voelen, ruiken luisteren en proeven. De organisatie van het geheel vraagt in vergelijking met een gewone publiekswandeling om aantal aanpassingen. De bereikbaarheid van het startpunt is een aandachtspunt.

Het aantal begeleiders dat nodig is en de uiteindelijke uitnodiging met afspraken moesten worden aangepast. Hiervoor zijn aangepaste formulieren gemaakt. Na werving via diverse, voor mensen met een visuele beperking, beschikbare kanalen hadden zich inclusief buddy's 9 personen aangemeld. In het Buurserzand is o.a. een bezoek gebracht aan de Bommelas, is geroken en geproefd aan de jeneverbes en een bijzondere marksteen bewonderd: ook de historie van het Buurserzand en de rol van de fam. van Heek kwam aan bod. Gezien de feedback bij de nazit kan gesproken worden van een geslaagde activiteit en is besloten om ook in het komende jaar weer twee nieuwe wandeling voor deze doelgroep te organiseren.

Werkgroep Gidsenopleiding

Greetje Koster

De werkgroep bestaat uit leden van IVN Enschede en IVN Haaksbergen. Leden: Hanneke van Dorp, Jan Willem Visschers, Nico van Diepen, Maria Wielens, Gerrit van der Lee, Joke Voogt en Greetje Koster

Landschapsgidsenopleiding 2022-2023

De opleiding begon in sept 2022 en liep door tot juni 2023. De lessen konden dit jaar gelukkig allemaal doorgaan, we hebben geen last van corona of stormen gehad. De opleiding leidt op tot gids waarbij je naast kennis van de natuur ook gidsvaardigheids-lessen krijgt over samenwerken, samen activiteiten ontwikkelen en uitvoeren.

Er zijn in totaal 25 lessen gegeven waarvan 12 binnen en 13 buitenlessen. Onder de docenten waren mensen van de LGO 21-22. We begonnen met 18 cursisten maar door verschillende redenen vielen er 4 cursisten af. Op 3 juni 2023 kregen 14 cursisten hun diploma.

NGO fase 2

De ontwikkeling

Onze werkzaamheden voor de ontwikkeling van de NGO fase 2 liepen flink door in 2023. Het doel van deze opleiding is naast verdiepende natuurkennis, mensen op te leiden die zich actief willen inzetten binnen de IVN of een andere natuurorganisatie. En die het voortouw bij werkgroepen of activiteiten willen nemen.

We hebben de lessen verder vormgegeven, docenten en mentoren benaderd, de methodiek van de lessen is zoveel mogelijk interactief. We willen dit bereiken door groepsopdrachten tijdens de lessen te doen en de cursisten hun lessen al te laten voorbereiden door bv huiswerkopdrachten te geven.

Ook in de opleiding willen we de cursisten zoveel mogelijk zelf laten doen en te laten oefenen met alle aspecten van een IVN Natuurgids. Dus zowel oefenen in natuurkennis als in gidsvaardigheden die hierbij nodig zijn.

Begin juni kregen we groen licht van de Meetlatcommissie van IVN NL dat onze opleiding voldeed aan de criteria die IVN stelt aan de NatuurGidsenOpleiding.

De Opleiding

We begonnen op 5 oktober met 11 cursisten. Allemaal met het LGO-diploma van de afgelopen keren dat deze LGO gegeven is. Helaas viel er door omstandigheden al snel 1 cursist uit.

We wilden graag met minimaal 15 cursisten starten maar omdat er niet meer aanmeldingen waren en we graag wilden kijken of hetgeen we bedacht hadden ook in de praktijk werkte zijn we toch begonnen. De eerste lessen en activiteiten zijn al geweest. En zo heeft de natuuractiviteit Natuur in Stedelijk gebied al geleid tot een publieksexkursie die heel goed ontvangen is bij het Enschedese publiek (meer hierover in deze Gidsengids) We hopen de opleiding in juni 2024 af te sluiten.

Werkgroep redactie

Louis Knuppel

Ook in het voorbije jaar 2023 zijn er opnieuw 4 edities Gidsengids uitgebracht.

Zoals bekend heeft de redactie, bestaande uit Nico van Diepen, Hanneke van Dorp, Stephanie Herlaar en ondergetekende de verantwoordelijkheid voor de invulling en verzorging van Gidsengids edities. Op de achtergrond heeft Tineke Eiting, op grond van haar eerdere ervaring steeds meegewerkt aan de editieafronding, zoals het verzorgen van artikelen alswel aan de redactionele opzet van de gids. Stephanie Herlaar is sinds 2023 nieuw redactielid. Zij levert nu ook haar bijdrage die steeds meer vorm krijgt.

De Gidsengids wordt online aangemaakt met het programma Editoo. In mei 2023 is een nieuw contract met Editoo afgesloten op basis van 16 pagina's waarvan 12 in kleur.

Per editie worden er 125 exemplaren – waarvan 10 voor promotiedoeleinden – gedrukt en via post.nl aansluitend bezorgd bij de leden en donateurs. Op de website van IVN kan de Gidsengids tevens in kleur worden bekeken evenals oudere uitgaves. Post.nl heeft haar bezorgmomenten in 2022 aangepast waardoor het kan voorkomen dat zich een langere bezorgtijd voordoet.

Heemtuin

Jeanette Eisma

Nou, over nattigheid hadden we niet te klagen in 2023, met

name de herfst. De vijver en greppels, maar ook de paden, stonden regelmatig blank en maakte het werken in de heemtuin er niet aangenamer op!

Op 22 februari hadden we op het Wönner een vergadering onder leiding van Yvon Weustink (gebiedscoördinator). Betreffende Beleid en Toekomst heemtuin, de Viermarken gaat het bijenhotel verder voltooien. Er komt dit jaar geen heemtuindag, te weinig externe contacten en organisatoren. Helaas moet Pim stoppen met het werken op de heemtuin om gezondheidsredenen. Hij is jaren actief geweest met veel voldoening, we missen je Pim!

Op 22 maart zijn twee nieuwe groene zitbanken geplaatst op het grote grasveld. Fijn! Kort bezoek geweest van Barry Langkamp, wijkbeheerder Gemeente Enschede, Wim, Viermarken en Jantina. Met Yvon Weustink langs de nieuwe bijenroute gelopen, die deels door de heemtuin gaat. Zaterdag 22 april was opening van deze bijenroute door wethouder Jeroen Diepemaat. Bij het koetshuis in het Ledeboerpark werden o.a. gratis tuinplanten en zaden uitgedeeld, van ons waren Yvonne en Magda aanwezig!

Op maandag 8 mei is er een inbraak geweest in de schuur. De hele deur was eruit gehaald. Er stond een telescoopladder in die wij wel voor snoeiwerk en nestkastjes ophangen en schoonmaken gebruiken: weg dus! Er is aangifte van gedaan! Er wordt ook regelmatig hier en daar vernielingen aangericht zoals bij de stapelmuurtjes, stenen weghalen etc. maar ook leuke dingen zoals een nieuw bord bij het stapelmuurpad, die bij de timmerwerkplaats van de Viermarken is gemaakt! In het vroege voorjaar zijn we vaak de paden aan het besnipperen met snoeiafval dat van de gemeentelijke plantsoenendiens af komt. Frank regelt dat voor ons, evenals groot snoeiwerk en soms maaiwerk.

Op woensdag 5 juli hadden we storm Poly, code oranje in Overijssel, wind 12m/sec. ZZW 1003 hPa. We hebben ook weer een nieuwe alu ladder. Daar heeft David voor gezorgd! Yvonne kweekt regelmatig planten op, zelf zaaïen, stekken en zo, bijvoorbeeld stalkaars. Ook koopt ze soms zelf wat planten bij kwekerij Fahner, b.v. kaardebol (DipsacusFullonum). Yvon is erg betrokken bij de heemtuin! Begin oktober winterrogge gezaaid op gedeelte akkertje na dit eerst te hebben geschoond en twee week later kwamen er al sprietjes boven de grond door het zachte weer. Af en toe zijn er wel wat irritaties over en weer met afspraken over uitbesteed werk, ik noem maar geen namen.

Onze werkgroep vergrijst en er komen wel mensen langs die een aantal keer meedoen maar niet blijven helaas. Wel hebben we een vaste trouwe kern gelukkig! Het is prachtig werk in een mooie omgeving en veel gezelligheid met een kop koffie of thee en soms een traktatie!

Werkgroep heemtuin IVN 2023; Magda, Yvonne, Pim, Ruud, David, Jeanette, Mariska, advies van Hanneke. Voor de koffie zorgt Mariëlle van het Wönner.

Werkgroep PR & Communicatie

Tineke Eitink en Laura van de Pol

Graag beginnen we dit jaarverslag 2023 weer met positief nieuws. Van de Werkgroep

Publiekswandelingen hebben we regelmatig verzoeken mogen ontvangen voor het versturen van persberichten en mailingen naar belangstellenden. Dat betekent dat er veel IVN wandelingen en activiteiten zijn georganiseerd in 2023. Dit jaar heeft Laura de persberichten voor haar rekening genomen. Zij heeft 8 persberichten verzonden, waarvan de

meeste geplaatst zijn in o.a. Huis aan Huis bladen en wijkkranten. Enkele zijn ook online geplaatst. Soms echter was plaatsing op onze IVN website voldoende om genoeg deelnemers aan te trekken.

Onze PR-mailinglist bevat momenteel ca. 290 emailadressen van belangstellenden. Deze belangstellenden geven bij hun aanmelding voor een activiteit op onze website aan of ze al dan niet op de hoogte gehouden willen worden van nieuwe activiteiten. In 2023 heeft Tineke deze belangstellenden 9 keer een uitnodiging voor een IVN wandeling of activiteit gestuurd. Dat gebeurt alleen als er na het plaatsen van het betreffende persbericht nog ruimte is voor meer deelnemers.

We mogen stellen dat het versturen van deze uitnodigingen succesvol is geweest. Zodra deze mailing verzonden is zien we dat mensen zich aanmelden. Een duidelijk teken dat zo'n reminder c.q. uitnodiging effect heeft. Het is wel zo dat dit steeds een vaste groep geïnteresseerden betreft, mensen die regelmatig met ons meewandelen. Via persberichten in de media hopen we ook andere wandelaars te bereiken die kennis willen maken met de activiteiten en wandelingen van IVN Enschede.

Van de penningmeester

De financiële stukken, die bij dit verslag horen, worden per mail naar jullie verzonden.

Deze financiële verslagen zullen besproken worden tijdens de Algemene Ledenvergadering van a.s. donderdagavond 11 april in het Nivon gebouw, Dotterbloemstraat nr. 120, aanvang 19.30 uur.

De afrekening over 2023 en de begroting van 2024 vinden jullie in kolom 3 en 4.

De financiën over 2023 worden nog door de kascommissie gecontroleerd en moeten nog goedgekeurd worden.

Mochten er leden zijn die, omdat zij geen e-mailadres hebben, deze financiële stukken niet hebben ontvangen en deze toch willen hebben, neem dan contact op met de penningmeester.

Ik zal zorgen dat deze stukken per post naar u toe worden gezonden.

Ik wil graag van deze gelegenheid gebruik maken om de leden, die nog geen contributie over dit jaar hebben overgemaakt, te verzoeken dit te doen.

Wij hebben de contributie t.o.v. vorig jaar niet hoeven te verhogen.

De contributie bedraagt: € 25,00. Voor huisgenoten is dit: € 6,00.

Graag overmaken op rekening; NL05INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede.

E.e.a. kunt u ook lezen in dit blad, in het Colofon, op pagina 2.

Bij voorbaat mijn hartelijke dank.

Dirk Nijenboer, penningmeester

telefoon: 06 14840108

e.mail: dendirk@home.nl

Cetti's zanger komt eraan.

Een tijd geleden deed ik in Gidsengids 250 de voorspelling dat het aantal witte kwikstaarten in Twente aan het toenemen was. Deze uitspraak heb ik niet bevestigd gekregen, maar hij is ook nog niet ontkracht. Ik zie landelijk een ongeveer gelijkblijvende trend, maar ik heb geen recente cijfers van Twente. Misschien had ik het toch bij het juiste eind.

In deze Gidsengids wil ik weer een voorspelling doen: Er zullen de komende jaren in Twente veel waarnemingen zijn van Cetti's zanger. Sterker nog: ik verwacht dat veel leden van IVN Enschede de opvallende zang van dit vogeltje zullen horen.

Cetti's zanger (Cettia Cetti) is een vrij onbekende broedvogel, die nog niet zo lang in ons land broedt. Eind jaren zestig werd hij voor het eerst gespot en in 1973 werd het eerste broedgeval vastgesteld. Daarna ging het snel vooruit met het aantal broedgevallen, vooral in de Biesbosch. Na een kleine terugval door de strenge winters in de periode 1979-1985 ging het crescendo en werden alle waterrijke gebieden gekoloniseerd. Vogelbescherming schrijft op de site: De cetti's zanger komt altijd in de buurt van water voor in dicht struikgewas of weelderige begroeide sloten.

Het is een klein bruin vogeltje, dat je niet zo snel te zien krijgt. Het houdt zich op in de onderste kruidlaag. Toch kun je hem, als hij in de buurt is, moeilijk missen. Zijn zang is uitbundig en kenmerkend. Op <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/-cetti-s-zanger> kun je de zang beluisteren. Het wordt beschreven als (ti) CET-ti CET-ti, CET-ti, voor wat het waard is.

Op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) kun je vinden dat de meeste Overijsselse waarnemingen rond Zwolle-Kampen plaats vinden, maar langzamerhand komen ze dichterbij, met waarnemingen in Wierden, Rijssen, Bornerbroek. We kunnen er bij wijze van spreken op wachten dat hij opduikt bij Kristalbad, Kanaal Almelo-Nordhorn, Kleiputten van Smulders.

Zin in voorjaar!

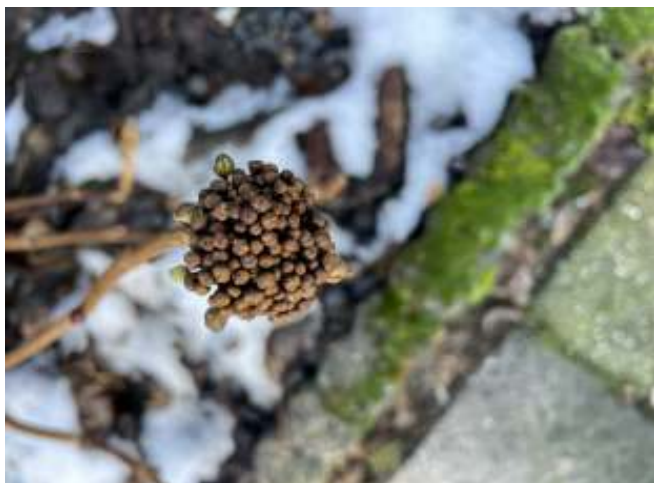

De knoppen van de Hortensia bloemen, foto is van 04-01-2024. Gewoon bij ons in de straat in een van de voortuinen! De natuur is helemaal in de war maar blijft haar uiterste best doen ... voortplanten is de boodschap en de bloemen zijn daarbij noodzakelijk!

Op 14 januari nog even gekeken hoe de knoppen er nu uitzien: deze knop is niet veranderd door de paar dagen vorst, de andere knoppen waren verdwenen, leken er afgeknapt te zijn.

Toen ik 21 januari nog eens keek, was die ene bloem er nog steeds .

Stephanie Herlaar

Inleveren kopij

We streven er naar ook voor de volgende voorjaars uitgave van de GidsenGids weer een mooie, volle gids samen te stellen. Daarom vragen we jullie graag om je kopij vóór 15 juni 2024 o.v.v. " Kopij Gidsengids " te mailen naar dit tijdelijke mailadres van de redactie :

ivnenschedesecretariaat@gmail.com

Van wie is het platteland?

Op zondag 14 januari was er in het Rijksmuseum Twenthe een lezing, verzorgd door Martin Horst van Landschap Overijssel over het ontstaan van het landschap in Twente. Een groep Landschapsgidsen (van de opleiding 2022/2023) is daar naar toe geweest.

Het landschap in Overijssel kan in 7 oerlandschappen ingedeeld worden. Het Beekdallandschap, het Dekzandlandschap, het Hoogveenlandschap, het Laagveenlandschap, het Rivierenlandschap, het Stuwwallandschap en het Zeekleilandschap. Het klinkt dan erg ingewikkeld, maar na de lezing snapten we wel waarom die landschappen zo heten!

Tijdens de opleiding hebben we hier natuurlijk ook veel over gehoord maar, zoals we tijdens het koffie drinken na de lezing ook al tegen elkaar zeiden: wanneer je het verhaal krijgt van verschillende mensen, krijg je ook verschillende verhalen, en iedereen heeft wel wat nieuws om je te vertellen (natuurlijk komt er dan ook een heleboel overeen, maar het is dan een verhaal van verschillende kanten bekeken!). Op foto's van vroeger kun je soms heel mooi zien hoe de rivieren en beken in ons landschap meanderden. later rechtgetrokken werden om het water sneller te kunnen afvoeren, maar tegenwoordig ook meer de vrijheid krijgen om hun eigen weg te zoeken door onze provincie! Dit soort lezingen zijn erg leuk om naar toe te gaan, echt een aanrader dus!

Stephanie Herlaar

Nieuwjaarswandeling

Zaterdag 13 Januari vond weer de traditionele nieuwjaarswandeling plaats .

Verzamelpaats dit jaar was de parkeerplaats bij de Viermarken. Met ongeveer 20 leden was er een fijne wandeling uitgezet. Het was droog en de modder viel mee maar op het laatste stukje van de route ging een van de deelnemers onderuit, gelukkig zonder persoonlijke gevolgen maar wel een vieze jas en broek.

Bij binnenkomst in de Theeschenkerij stond een tafel vol met eigengemaakte baksels klaar!

Erg lekker allemaal. Er waren ook nog een aantal personen aanwezig die niet aan de wandeling hadden deelgenomen.

Rond 16:30 uur werd de bijeenkomst voorzichtig afgesloten een aantal gasten hielpen mee de Theeschenkerij weer terug te brengen zoals we deze gastvrij hadden aangetroffen.

Kortom een geslaagde middag met dank aan Ineke en Frans en de bakkers.

Marian Boensma

Excursie Natuur in Stedelijk Gebied (Excursie Boddenkamp)

Op woensdag 10 januari 2024 verzamelden wij (Greetje, Inge en Jan) ons op de parkeerplaats bij de Jumbo aan de busbaan. Er hadden zich 18 mensen aangemeld, maar rond 13.30 uur bleken er 12 aanwezig. Het was behoorlijk fris (ca -2 graden), maar het zonnetje scheen lekker. Na een welkomstwoord en enige uitleg van Inge vertrokken wij richting de Deurningerstraat.

Op de hoek Deurningerstraat/Molenstraat werd uitleg gegeven over de daar aanwezige WADI's. Even verderop bij het Stads kantoor ging de aandacht uit naar de opgehangen nestkasten voor de gierzwaluw hoog aan de gevel. De aanwezigen waren onder de indruk van het feit dat deze vogeltjes bijna hun hele leven vliegend doorbrengen. Enkele tientallen meters verder was er een mooi voorbeeld van de 'beschutte stad' te zien bij enkele oude villa's van de textielfabrikanten.

Bij het oversteken richting busbaan werd er gewezen op het maaibeeld van de gemeente, waarbij men maait op 10 cm hoogte waardoor bijvoorbeeld de rozetten van planten gespaard blijven waardoor deze sneller kunnen uitlopen. Langs de busbaan zijn Esdoorns aangeplant, waardoor er samen met het gezaaide bloemmengsel een mooi beeld zal ontstaan. Het is een mooie afscheiding en dient ook voor de veiligheid.

Richting Boddenkampstraat stonden wij even stil om te luisteren naar vogelgeluiden. Het doel was om het verschil te laten horen tussen de nieuwbouwwijk en de daar aansluitende wat oudere wijk. Waarschijnlijk door de kou viel er niet veel te luisteren. Een enkel vogeltje liet zich even horen. Het verschil werd niet duidelijk. Wel was men verbaasd over het feit dat er veel roodborstjes uit noordelijke gebieden naar Nederland komen en dat een deel van onze roodborstjes naar zuidelijke gebieden gaat.

Aangekomen bij de voormalige ambachtsschool werd er gewezen op de Flora en Faunawet die in 2002 van kracht geworden is en waarin heel veel planten en dieren beschermd worden. Hierdoor moest er bij de renovatie van de school tot appartementen rekening gehouden worden met o.m. de huismussen en de gierzwaluw. Ook voor een steenmarter die in de buurt aangetroffen is dient een nieuwe verblijfplaats gevonden te worden. Natuurlijk niet in een gebouw, maar bijvoorbeeld in een marter-takkenhoop op het Boeren kerkhof.

Na door een stuk nieuwbouw met jonge aanplant gelopen te hebben, kwamen we bij de Deurningerstraat. Aan de overkant is een prachtig voorbeeld te zien van wat het tegelwippen in Enschede voor effect kan hebben. Oftewel een kale stoep, of een prachtige border voor de woningen. Na een klein stukje verder lopen komen wij op het Boeren-

kerkhof. Een prachtig stukje groen, ongeveer midden in de stad gelegen. Op dit kerkhof liggen, naast veel mensen van het platteland, ook enkele textielfabrikanten begraven. Dit kerkhof is een voorbeeld van de 'beschutte stad'. Er staan veel verschillende soorten bomen, zoals bijvoorbeeld Esdoorn, Eik, Taxus en Japanse cipres. Als Stinseplant komt hier ook de bostulp voor. Het is ook een walhalla voor vogels. Volgens de Ecoloog van de gemeente moet je telkens minimaal 10 soorten aantreffen.

Het jaargetijde zat ons mee, want de winter is de beste tijd om korstmossen te bekijken. Na enige uitleg werden er vergrootglazen uitgedeeld en kon men zelf op zoek gaan naar mooie exemplaren. Er waren er genoeg te vinden en er werd driftig gezocht.

Aan alles komt een eind en dus ook aan deze excursie door het stedelijk gebied. De deelnemers hebben op een relatief klein oppervlak een diversiteit aan stedelijke natuur kunnen zien en beleven. De deelnemers werden bedankt voor hun deelname en enthousiasme. De deelnemers gaven aan dat zij het een mooie en interessante excursie hadden gevonden. Er is ook verteld dat de excursie gratis is, maar dat een vrijwillige bijdrage op prijs gesteld wordt.

Ter afsluiting kon men mee naar 'Joops broodjes' voor koffie/thee/chocomel, weliswaar voor eigen rekening. Drie deelnemers maakten hiervan gebruik. Al met al was het een geslaagde excursie.

Tot een volgende keer:
Greetje, Inge en Jan

Treurbeuk (*Fagus sylvatica* 'Pendula')

Ik ben tijdens het schrijven van dit artikel in het huis van mijn zoon in Lonneker. Aan de overkant van de weg ligt landgoed 'Het Amelink' dat eeuwenlang het stamhuis was van de familie van Blijdenstein, een van de Enschedese textielfabrikantenfamilies. Op het landgoed waren naast het landhuis grote bleekvelden te vinden.

Van alle Enschedese fabrikantenfamilies bezaten de Blijdensteins hun landgoed het langst: van 1741 tot 1971.

In 1922 is er een nieuw landhuis gebouwd in opdracht van de toenmalige matriarch van de familie van Blijdenstein.

Door de neergang van de textielindustrie heeft de familie het landgoed in 1971 verkocht aan een zorginstelling die hier nog steeds is gevestigd.

Bij het oude landhuis is in 1870 een tuin ontworpen door landschapsarchitect Dirk Watzel. Bij de nieuwbouw van het landhuis werd ook de tuin uitgebreid. Ik heb het niet terug kunnen vinden, maar ik vermoed dat het een tuinontwerp is van Leonard Springer, die in die tijd meer tuinen heeft ontworpen in Twente. De vijver, de doorkijkjes, de ronde paden en de bijzondere bomen die er zijn geplant wijzen in die richting.

Over een van die bijzondere, oude, bomen wil ik in dit artikel aandacht geven: De treurbeuk.

Zoals je op bijgaande foto kunt zien is het een boom die nog breder is dan hij hoog is. De stam en bladeren van de boom zijn identiek aan die van de gewone beuk. Dat geldt ook voor de vruchten: Napjes waarin de beukenootjes te vinden zijn.

Kenmerkend voor deze boom, die je zowel in een groene als een bruine variant kunt aantreffen, zijn de afhangende takken. Wanneer die de grond raken, kunnen die vastgroeien en nieuwe bomen vormen. Je krijgt dan een heel stelsel van bomen om de moederboom heen.

Dichter bij huis kan je dit ook zien in het park van kasteel Geldrop. Maar daar is de moederboom doodgegaan.

Wanneer je een treurbeuk tegenkomt, dan moet je maar eens onder het bladerdak kijken: Je ziet dan de takken die vastgroeien in de bodem onder de boom en de secundaire bomen die daaruit groeien.

De secundaire bomen zijn dikker dan de takken die vanuit de moederboom in de grond zijn vastgegroeid. Dat laat zien dat de secundaire boom zijn eigen wortelstelsel heeft en water en mineralen opneemt uit de grond.

Ik zag nog een bijzonder verschijnsel: Een van de takken van de moederboom was vastgegroeid aan de stam van een

secundaire boom. Takken die op een andere plek weer vastgroeien zijn een verschijnsel dat ik eerder bij beuken heb gezien.

De oudste treurbeuk in Nederland is geplant rond 1837 en staat in de hortus botanicus van de universiteit van Leiden. Op de foto van het landhuis aan het begin van dit artikel kan je zien dat de tuin nog steeds wordt onderhouden. Dichter bij het landhuis zijn aan de rand van de vijver twee nieuwe (bruine) treurbeuken geplant die in de toekomst de oude treurbeuk kunnen vervangen.

Koen Brand van Bomenwerkgroep IVN Laarbeek

Koen woont in Brabant en liep mee met de excursie op het Bouwhuis in augustus 2023. Met zijn toestemming mocht dit artikel in onze gids geplaatst worden.

Nationale vogeltelling

Eind januari hebben bijna 114.000 mensen in Nederland meer dan 1,6 miljoen vogels in hun tuin of op hun balkon geteld! Dit geeft een goed beeld van de aantallen vogels die op dat moment in Nederlandse tuinen waren. Daar zaten weer speciale soorten en opvallende waarnemingen bij.

Top 3

Net als bij de andere edities staat de huismus weer op nummer één. Deze vogels zijn gezelligheidsdieren en vliegen meestal met z'n achten in de tuin. De koolmees staat op nummer 2 en op nummer 3 staat de pimpelmees. De merel zien we steeds vaker in de top 5 verschijnen. Eerder werd de merel hard getroffen door het usutu-virus. Die achteruitgang was ook terug te zien in de Tuinvogeltelling. Gelukkig zien we dat de merel zich weer herstelt.

zie: www.vogelbescherming.nl

Beleef de lente, webcams in nesten.

<https://www.vogelbescherming.nl/beleefdelente>

Een link voor de leukste filmpjes van de lente!

Stiekem meekijken in de nesten van uilen, ooievaars, slechtvalken, zeearenden, merels, koolmeesjes, de visarend en nog meer vogels die ons een inkijkje geven in hun leefwereld.

Welke nesten zijn al klaar, welke vogels zijn al aan het broeden en wie is nog bezig met het bouwen van een nest?

Het is jaren geleden dat ik (tijdens ziekte) dagelijks uren zat te kijken naar een webcam in een ooievaarsdorp in Duitsland, ongeveer 1,5 uur rijden van Keulen. Jammer genoeg weet ik niet meer hoe dat dorp heette. Ik weet alleen nog dat er 5 of 6 nesten in het dorp waren, en alle nesten hadden een camera. Helaas kon je in 2001 niet meer alles volgen en zeker niet meer met elkaar (als kijker) tijdens het kijken chatten. Maar de eerste maanden van 2000 heb ik uren genoten van de ooievaars daar!

Tegenwoordig zitten er in veel meer nesten camera's zodat we ongegeneerd dagelijks over de hele wereld mee kunnen kijken naar het reilen en zeilen in allerlei verschillende vogel-huishoudens.

Dat ongegeneerd meekijken kan ons ook heel veel leren over de vogels: wat eten ze allemaal, hoe gaat het met broeden, wat gebeurt er als een van de ouder vogels wat overkomt en de ander alleen achterblijft? Ik weet nog wel dat er toen veel ooievaars stierven door de hoge kabels bij elektriciteitsmasten. Tegenwoordig sterven ze door dat ze hun maag vol hebben met postbode-elastieken bijvoorbeeld. Zo'n brede elastiek lijkt op een regenworm en beweegt natuurlijk als de ooievaar er aan pikt, dus denken ze dat het eten is, die elastieken lijken al aan jongen gegeven te worden (vorig jaar werd er een jong gevonden die uit het nest was gevallen, dat jong had een maag vol elastieken, stukjes rubber en zelfs glas!

<https://dwhc.nl/opnieuw-dode-ooievaar-door-elastieken/>

<https://webcamera24.com/> geeft ons nog veel meer moois om te kijken. Zeker als je graag wilt weten wat vogels doen, hoe ze leven als we er niet bij zijn, zijn die webcams een bron van informatie. Beleef de lente is natuurlijk Nederland, de webcamera24.com laat nesten van over de hele wereld zien! Stephanie Herlaar

Project Nectarindex

De KNNV (vereniging voor veldbiologie) heeft een interessant project op het gebied van wegbermen in het buitengebied. Het gaat om het bepalen van de nectarindex. Het is een laagdrempelig project dat nog wel vrijwilligers kan gebruiken.

- zaterdag 4 mei van 10:00 tot 12:00 uur.
- startplaats: basisschool Molenbeek in Usselo
- contact: 0625430075 / secretaris@enschede.knnv.nl

<https://enschede.knnv.nl/agenda/project-nectarindex/>

Hondenharen in het park

Nog steeds denken veel mensen dat het een goed plan is om de hond in een park te kammen, de haren zijn dan voor de vogeltjes: lekker warm en hergebruik is goed toch?

Maar als de hond pas ontwormd is, of net de bescherming tegen vlooiën en teken gehad heeft, is dat gif, dat al die nare wormen, vlooiën of teken moet doden, ook in de haren te vinden.

Dan komen die eitjes dus op een bedje van gif te liggen. Veel jonge vogeltjes sterven door gif in hun nest. Een enkele hondenhaar zal geen probleem zijn, maar als de eitjes op een nest van hondenharen komen te liggen kan het de doodsoorzaak zijn.

Buiten dat ziet het er, eerlijk gezegd, niet uit, overal in een park al die plukken hondenhaar!

Ik hoop van harte dat dit stukje volledig onnodig was, dat we allemaal heel goed weten wat wel en wat niet thuishoort in de natuur maar omdat ik het op de FB-pagina van onze wijk gedeeld had en er helaas commentaar op kreeg dat vogels heus wel weten wat ze wel of niet mee kunnen nemen voor hun nest, dacht ik het toch maar te delen. Vogels snappen het verschil tussen de schimmel op poep en de hondenharen vast wel... maar gif in die haren is (denk ik) teveel gevraagd. Stephanie Herlaar

Agenda

Activiteiten schoolwandeling en infokraam

- 2 t/m 21 april: schoolwandelen Groot Brunink
- 11 mei: infokraam Molendag Wissink's Møl
- 1 juni: infokraam opening parkje Stadsveld?
- 8 juni: slootjesdag Zweringbeekpark
- 5,7,10,11 en 12 juni: poelenproject Bonhoeffer en Scholengemeenschap Zuid

Groene Kalender

- 20 maart: nationale boomfeestdag
- 23 maart: landelijke opschoondag
- 7 april: wereldgezondheidsdag
- 9 april: nationale buitenlesdag
- 20 mei: wereld bijendag

Publiekswandelingen

- * 5 april: Voorjaarswandeling landgoed Smalenbroek
- * 10 april: Proef de natuur Tweekelo
- * 19 april: Lentewandeling "Noord-Eschmarke" Enschede
- * 31 mei: Stadsrandwandeling "Het Wooldrik" Enschede
- * 8 september: Wandeling over Landgoed de Wee - Boekelo

Voor alle wandelingen geldt: Aanmelden via de IVN-website

Puzzel

Vier + vier = vogel

Op iedere regel moet je twee woorden van vier letters invullen. Deze acht letters vormen samen de naam van een vogel. In de grijze kolom vind je dan ook de naam van een vogel.
Om het een beetje makkelijker te maken staan er cijfertjes in de hokjes. Gelijke cijfers zijn gelijke letters. Veel plezier.

1	1								1					1				
2	3								2				3					
3		2																
4			5					5					5	5				
5		6													6			
6			6	4		4	2				2						4	
7									2				2					
8	3					3												3

1. 144

2. Staak

3. Fragiël

4. Toonafstand

5. Boeket

6. Loofboom

7. Idioom

8. Voormaag
- Ongevuld

Gelooide huid

Spraak

Sarren (3^e persoon enkelvoud)

Jaap

Kromzwaard

Scandinaviër

Afdeling in ziekenhuis

Oplossing puzzel winternummer

- Roerdompelaar
- Gootsteenuil
- Keukentafeleend
- Vergieteling
- Bestekster
- Spiegeleidereend
- Anijsduiker
- Fazantloper
- Zwaanrecht
- Glanskopenschotel
- Waterkraanvogel
- Dat levert vertikaal Pollepelaar

Foto: Stephanie Herlaar

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

INDIEN ONBESTELBAAR: BOUWHUISHORST 23, 7531 EZ ENSCHEDE

ivn natuur
educatie
Enschede

Foto: José Ronhaar